

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Randzonenloven og andet nyt fra miljøfronten

v/Sten W. Laursen

PARTNER I
DLBR®

Øversigt over indlæg

- Randzoneloven med forventet lovændring
- Kan vandløb rørlægges?
- Husdyrgodkendelser
 - Totaldepositionskrav – revurdering
 - Dyretryksmodellen og nitrat grundvand
 - Kontinuitetsbrud
 - Spildevandsudledning
 - Nyt på vej
- Vand- og naturplaner
 - Status

Lov om randzoner

- Gælder for alle åbne vandløb i landzone og for søer > 100 kvm i landzone
- Randzone på indtil 10 m fra bredden
- Forbud mod gødskning, sprøjtning, dyrkning og anden jordbehandling
- Undtagelser
 - Skov, have, park el.lign.
 - Ikke målsatte vandløb beliggende i marskområder m.v.

Lov om randzoner (2)

- Undtagelser fortsat
 - Lovens regler finder ikke anvendelse inden for vandløbslovens 2 meter bræmmer
 - Dyrkning af vedvarende græs og flerårige energiafgrøder – uden anvendelse af gødskning og sprøjtning
 - Undtagelsen for flerårige energiafgrøder forventes udtaget

Lov om randzoner (3)

- Undtagelser fortsat
 - Ministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang der kan ske omlægning af vedvarende græs
 - Forudsættes relativt begrænset, og alene sigtende på, at arealerne er praktisk anvendelige til afgræsning
- Tekniske arbejder, f.eks. reparation af dræn er ikke omfattet af forbuddet

Definition af vandløb og søer?

- Vandløb: åbne, ferske vandløb, naturlige eller kunstige, herunder grøfter, kanaler mv. – grøblerender er undtaget
 - Der henvises til vandløbsloven, som ifølge ministeren skulle indeholde en definition
 - Det er ikke tilfældet, men fortolkning kan lyde således: Som minimum terrænformation, der efter almindelig opfattelse kan kaldes et vandløb. Skyllefurer, skelgrøfter og lavninger, der ikke regelmæssigt er vandførende, kan ikke betragtes som vandløb

Definition af vandløb og søer? (2)

- I svar på spørgsmål 80 (L 145) anføres: om der er tale om et vandløb sker ud fra en samlet vurdering af en række data, så som historiske kort, flora i og omkring vandløbet og vandføringen hen over året
- Søer: områder dækket permanent med stillestående vand

Hvad forstås ved dyrkning?

- Jordbehandling, såning eller plantning
- Omfatter ikke opvækst af naturligt forekommende vegetation – driftslovens rydningspligt skal overholdes
- Omfatter ikke ekstensiv afgræsning, fældning eller beskæring, eller plukning af frugter, bær o.lign.
- Ved lovændring gives ministeren bemyndigelse til at fastsætte overgangsregler for afgrøder, der er etableret før lovens ikrafttræden – vil give tilladelse til at høste

5 pct. reglen

- Hvis det samlede randzoneareal inden for en bedrift overstiger 5 % på tidspunktet for lovens ikrafttræden, reduceres bredden af randzonen på bedriften efter ansøgning, så randzonearealet kommer til at udgøre 5 %
- Forventet ansøgningsperiode: 1/9 – 1/10 2012
- Bedriftsbegrebet svarer til landbrugslovens bedriftsbegreb

5 pct. reglen (2)

- En forholdsmæssig reduktion af randzonebredden forbliver gældende uanset efterfølgende ændringer af bedriften
- – i fremtiden vil en bedrift således kunne have randzoner med forskellige bredder

Mulighed for dispensation

- Ministeren kan dispensere, når særlige grunde taler for det
 - Forudsættes administreret restriktivt
 - Anvendes hvis den enkelte landbruger rammes uforholdsmæssigt hårdt
 - Højværdiafgrøder, juletræer, væksthuse, forsøgsanlæg el. lign. – baseres på vurdering af forholdene på den konkrete bedrift
 - Hensigten at beskytte allerede foretagne investeringer i kulturer eller bygninger – ikke at muliggøre fremtidig tilsvarende brug

Mulighed for dispensation (2)

- Hvis særlig dyrkningsform er ønskelig ud fra andre hensyn – landskabelige eller fredningsmæssige
- Eks. bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Bredden af randzonen

- Indtil 10 meter
- Fastsættes af ministeren således, at det samlede areal i randzonerne vil udgøre ca. 50.000 ha
- Samlet randzoneareal – 2 m bræmmer – 5 % reduktioner – dispensationer – marsklignende strukturer
- Regnes fra øverste kant – fra skrånende terræn til fladt terræn, der normalt jordbearbejdes – eller overgang mellem vand- og sumpplanter og egentlige vandplanter – beliggenheden vil blive anført på markblokkort (ansøger vil kunne foretage rettelser)

Offentlig adgang

- Randzonenloven ændrer NBL således, at der ikke er off. adgang på randzonerne efter NBL – dog hvis de grænser op til arealer, der er åbne for off.
- Ændringslov vil ophæve denne bestemmelse og indsætte bestemmelse om off. adgang, jf. NBL.
- Ministeren kan fravige bestemmelsen, når særlige forhold taler for det – hvis nogen bliver uforholdsmæssigt hårdt ramt pga. bynær beliggenhed

NBL's adgangsbestemmelser

- Udyrkede arealer er åbne for færdsel til fods og ophold, hvis der er lovlig adgang dertil
- Kun adgang til arealer, der ikke udnyttes landbrugsmæssigt, og som fremstår udyrkede
- Gælder ikke privatejede arealer, der i deres helhed er forsvarligt hegnede
- Dog adgang til hegnede, udyrkede arealer, hvor der ikke er græssende husdyr, gennem låger og led eller lignende – mulighed for skiltning
- Hvor hegning eller skiltning ikke er rimeligt begrundet, kan kommunen meddele påbud

Mulighed for kompensation

- Der skal gennemføres en støtteordning under landdistriktsprogrammet
- Den enkelte landbruger skal kunne søge 1-årig kompensation for arealer, der har status som landbrugsareal – integreres i fælles-skemaet for de arealbaserede støtteordninger, der omfattes af enkeltbetalingsordningen
- Der er nævnt 2.100 kr. pr. ha for tidligere omdriftsarealer og 1.200 kr. pr. ha for tidligere permanente græsarealer – kun to satser

Mulighed for kompensation (2)

- Ordning forventes i ekstern høring i juli
- Mulighed for at opretholde enkeltbetaling, selv om arealer ikke længere opfylder betingelser for at være støtteberettigede
- Hvis årsagssammenhæng mellem ændret tilstand og gennemførelse af vandrammedirektivet – den betingelse opfylder randzonenloven
- Kompensation forudsætter, at reglerne i enkeltbetalingsordningen overholdes

Proces

- Der er udarbejdet et vejledende vandløbskort – vurderet at være 94 % retvisende
- Den endelige bredde fastlægges primo juli – samtidig offentliggøres et ”kompensationskort”
- Landmænd vil kunne indberette korrektioner fra 1/9 – 1/10 (fra offentliggørelsen i juli?)
- Det er nødvendigt at landmænd medvirker til at kvalitetssikre kompensationskortet - compensation forudsætter, at arealet er med på kompensationskortet
- Loven forventes fortsat sat i kraft 1/9-2012

Proces (2)

- Ansøgning om dispensation kan indgives i perioden 1/9 – 1/10
- 1/2- 2013 er anmodninger om dispensation færdigbehandlet
- Der er givet tilsagn om et fjumreår – ”ikke pålæg af bødestraf det første år”
- Det præcise indhold er uklart for undertegnede

Proces (3)

- Bræmmerne følger af loven og ikke af kortoplysninger
- Fjumreåret forventes at gælde i tilfælde af berettiget tvivl
- Kommunen kan spørges – det må fjerne eventuel tvivl
- Vil det vejledende kort have betydning for, om der foreligger berettiget tvivl?
- Også fjumreår mht. 5 % reglen

Administration

- Varetagelsen af opgaver efter loven skal delegeres til NaturErhvervsstyrelsen
- NaturErhvervsstyrelsen overtager også kontrollen med de eksisterende 2 m bræmmer

Kan åbne vandløb rørlægges?

- Ændring fra åbent vandløb til rørlagt er en regulering – en sådan må kun gennemføres efter vandløbsmyndighedens bestemmelse
- Vandplanretningslinje: ”Der tillades normalt ikke rørlægninger af vandløb”
- Undtagelse når den fri dræningsret gælder
- Gælder for at sænke grundvandet til den for dyrkningen nødvendige dybde
- Ved dræning og udgrøftning – uden pumpeanlæg

Kan åbne vandløb rørlægges? (2)

- Gælder kun for ejere af grunde, der støder op til et vandløb (må altså ikke berøre andre grundejere) – gælder ikke for vandløb, der udelukkende er anlagt til særligt formål eller for en bestemt kreds af grundejere
- NST mener på den baggrund, at den fri dræningsret ikke gælder til rørlagte vandløb
- Andre regler: Okkerloven, NBL § 3 og kap. 2a, VVM (vandforvaltningsprojekt)?

Totaldepositionskrav for ammoniak

- 10. april 2011 ændredes grundlaget for vurdering af ammoniakemission fra husdyrbrug i tilladelses- og godkendelses-sager formelt fra mer- til total- for kategori 1 og 2 natur
- Gælder for ansøgninger indgivet den anførte dato eller senere
- Den beskyttelsesværdige natur opdeles i 3 kategorier

Totaldepositionskrav for ammoniak (2)

○ Naturkategorier

- 1) Nærmere beskrevne naturtyper inden for ino
- 2) Bestemte naturtyper uden for ino
- 3) Heder, moser og overdrev omfattet af NBL § 3, men ikke kategori 1 og 2, og ammoniakfølsomme skove

○ Beskyttelse:

- Kategori 1: Max. totaldep. afhængig af antallet af husdyrbrug i området opgjort efter en kumulationsmodel, 0,2; 0,4 og 0,7 kg N/ha/år

Totaldepositionskrav for ammoniak (3)

○ Beskyttelse:

- Kategori 2: Max. totaldep. på 1,0 kg. N/ha/år
- Kategori 3: Max. merdep. på 1,0 kg. N/ha/år.
Kommunen kan tillade en højere dep.
- For kategori 1 og 2 gælder en forbudszone på 10 meter fra naturområderne

○ Undtagelser:

- Hvis nu-driften overskrider grænsen med mindst 100 % - skal opfyldes senest efter 8 år

Totaldepositionskrav for ammoniak (4)

- Undtagelser (fortsat):
 - Ved afgræsning (gælder kun kategori 1 natur)
 - Ved bygningsmæssige ændringer i medfør af lovkrav til dyrevelfærd (kun det fornødne)
- Ved regelmæssig revurdering gælder:
 - Der skal leves op til krav om BAT
 - Der skal fastsættes en frist for opfyldelse af totaldepositionskravet
 - Der er nævnt en levetid på 15 – 20 år, men senest en levetid på op til 25 – 30 år – der afventes nærmere vejledning

Dyretryksmodellen

- Angår nitratudvaskning til overfladevand
- Er i realiteten en model til en såkaldt habitatvurdering i forhold til Natura 2000 marine vandområder – men anvendes i forhold til alle vandområder
- Modellen har afskæringskriterier for projektet i sig selv (1 pct. henholdsvis 5 pct. af udvaskningen fra oplandet) og for projektet i kumulation med andre planer og projekter

Dyretryksmodellen (2)

- I kumulationsdelen ses på, om dyretrykket i det aktuelle opland er steget siden 2007
- Miljøstyrelsen udarbejder en oversigt over udviklingen – kommunen kan/skal foretage en konkret vurdering
- Hvis dyretrykket er steget, er konsekvensen som udgangspunkt afslag på ansøgning
- Dog kan der meddeles tilladelse/godkendelse, hvis udvaskningen af nitrat reduceres til et niveau svarende til udvaskningen fra et planteavlsbrug – begrundelse?

Nitratudvaskning til grundvand i husdyrsager

- Der er fastlagt et beskyttelsesniveau
- Hvis der foreligger en indsatsplan, skal der fastsættes vilkår, der lever op til denne
- Miljøstyrelsen har tilkendegivet, at der ikke kan stilles strengere udvaskningskrav end svarende til udvaskningen fra et planteavlbrug

Kontinuitetsbrud

- Reglerne er aktualiseret ved en nyere klagenævnsafgørelse
- I den ophæves en kommunal afgørelse om et delvist kontinuitetsbrud (begrundet i en ikke brugbar § i husdyrbrugloven) – samtidig omtales MBL's kontinuitetsbrudsbestemmelse

Kontinuitetsbrud (2)

- Husdyrbrugloven: tilladelser og godkendelser efter §§ 10 – 12 bortfalder, hvis de ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år (den del, der ikke har været udnyttet) – gælder ikke for almindelige produktionsudsving – kun større fravigelser (anmeldesager ikke omfattet)
- MBL: Det samme gælder for husdyrbrug med kap. 5 godkendelse – for andre afgørelser i medfør af MBL medfører delvis udnyttelse ikke delvis nedskrivning – den fulde ret bevares (§ 78 a)

Kontinuitetsbrud (3)

- Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledning om forholdet
 - Her ser styrelsen også på kontinuitetsbrud i forhold til VVM-screening og udtaler, at der her gælder en regel om delvist kontinuitetsbrud – det betyder i realiteten, at MBL § 78 a er uden betydning
 - Der foreligger to klagenævnsafgørelser, der nok er modstridende, men de er forskellige mht. perioden (4 henholdsvis 7 år). Den ene refereres ikke korrekt af MST og nyere EU-dom inddrages ikke

Kontinuitetsbrud (4)

- Tvivlsomt om MST-vejledning er korrekt
- Sagstypen er problematisk, da lovliggørelsespåbud ikke kan påklages
- Et vanskeligt område – så vær opmærksom på muligheden for kontinuitetsbrud

Spildevandsudledning

- Reelt ikke tale om nye regler, men om en øget kommunal opmærksomhed på området – måske foranlediget af nye store bebyggelser
- Angår udledning af tag- og overfladevand til vandløb og søer
- Her kan stilles krav til forsinkelse og rensning – eks. rensning ved gennemløb af beplantet forsinkelsesbassin med permanent vandspejl

Spildevandsudledning (2)

- Ændring af udledning kan udløse krav om ny (samlet) tilladelse
- I relation til husdyrgodkendelser bemærkes, at spildevandstilladelser ikke indgår som en del af husdyrgodkendelsen, men der er krav om samtidighed
- MBL indeholder hjemmel til påbud, hvis spildevandsudledning ikke fungerer miljømæssigt forsvarligt
- Administrativ klage er afskåret (30 personæk.)

Nyt på vej

- Anmeldeordninger for økologi, naturafgræsning og emissionsorienteret produktion – og forlængelse og justering af anmeldeordning for ”fulde stalde”
- Miljøstyrelsen skal udarbejde plan for proces til afklaring af tekniske udfordringer ved at regulere husdyrbrug efter emissioner – følger Husdyrreguleringsudvalgets anbefalinger

Vand- og Naturplaner

○ Status

- De er vedtaget i december 2011
- Kommunerne er ved at udarbejde handleplaner
- Udkast skal i høring senest 6 måneder efter vedtagelse af planerne, og handleplanerne skal vedtages senest 1 år efter vedtagelsen af vand- og naturplanerne
- L&F har anlagt sag mod staten om vandplanerne og der er rejst flere klagesager

Vand- og Naturplaner

- Det vil være relevant at se på indsatsprogrammet og retningslinjer for administration af anden lovgivning
- Der peges på vandløbsindsatsen og yderligere brug af efterafgrøder